

Ayın problemi: İşitme sorunları

Öğretmenler için yönerge

Öğrenme hedefleri

Öğrenciler derslerde;

- basit işitme testi düzenlerler.
- bu işitme testini kendilerine ait „normal işitme“ tanımını elde etmek için kullanırlar.
- testleri ve sonuçlarını diğerlerinin buldukları ile kritik olarak kıyaslarlar.
- farklı işitme kaybı çeşitlerini ve bunlara ait olan teşhisleri tanırlar.
- bir odyologun (işitme bozukluğunu inceleyen kişi) çalışmasını tecrübe ederler.
- bir odyologun rolüne girip sıkça rastlanan işitme problemini bir ses programı yardımı ile teşhis ederler.

İçerik

İşitme yetisi bireyler için oldukça önemlidir. Resimde görüldüğü gibi çocuk çok şaşırtıcı bir şeyi ilk defa duyduğunda gözlenen tepkiyi vermektedir (konu ile ilgili videoya aşağıdaki adresten ulaşabilirsiniz:

www.youtube.com/watch?v=-GA9gEh1fLs)

İngiltere’de yapılan bir araştırmada;

- 6 kişiden birisinin herhangi bir duyma sorunu yaşadığı
- 20 kişiden birisinin işitme cihazı kullandığı
- 10 kişiden birisinin işitme cihazına ihtiyacı olduğu

tespit edilmiştir.

İyi bir işitme ile tüm olarak işitme kaybı arasında oldukça fazla düzeyler vardır ve işitme gücü yaşa bağlı olarak gittikçe azalmaktadır.

(Bu konu hakkında bilimsel bir makale için: Social Enterprise, 2014, www.chimehealth.co.uk/what-we-do/adult-hearing/about-hearing-loss veya güncel bir haber için <http://cadde.milliyet.com.tr/2012/12/18/YazarDetay/1643124/yaslaninca-kaybolan-isitme-gucu>)

Bu bilgileri bütün sınıfla birlikte tartışınız.

Tartışmayı aşağıdaki şekilde yapabilirsiniz: Devlet için işitme sorunlarının ekonomik maliyeti, sağlık gereksinimleri, yaşlanan nüfusa göre gelişme eğilimleri, işitme azlığının sosyal sonuçları, matematiksel bakış (eğer yaşlı insanların 6’da birinden fazlası işitme problemi yaşıyorsa, gençlerde bu oran 6’da birden azdır).

İşitme problemi aşağıdaki bazı sosyal problemlere neden olabilir:

- Sohbetlere katılımda yaşanan sorunlar
- Gruplarda anlayış problemleri, özellikle arka planda gürültü meydana gelirse
- Erkek sesleri kadınlara göre daha rahat duyulur/anlaşılır.
- Televizyonun sesini diğer aile bireylerine göre daha fazla açma gereksinimi
- Sohbetlerde yanlış anlaşılmalara
- Sadece bir taraftan daha iyi duyma
- Konuşmanın sadece bir bölümünü duyma
- Sosyal iletişimden kaçınmak

İşitme zorluğu çeken birisinin teşhisi ve ihtiyaçları, işitme zorluğunun çeşidine ve derecesine bağlıdır. Öğrenciler öncelikli olarak “normal” nedir sorusuna yanıt ararlar ve daha sonra işitme zorluğunun çeşidini araştırırlar.

Basit bir duyma testinin yapılması

Öğrencilerinizi kısa bir işitme testi yapabilecekleri küçük gruplara ayırınız. Bu teste işitme mesafesini ölçecekler ve kendilerine göre „normal işitme“ tanımını ifade edeceklerdir.

Öğrencilerin nasıl bir işitme testi yapabilecekleri, yaşlarıyla birlikte bu konu hakkındaki mevcut bilgilerine ve kendilerine sunulacak materyal imkanları doğrultusunda değişebilecektir. Öğrenciler işitme testini mümkün olduğunca gruptaki arkadaşları ile tartışarak gerçekleştirmelidirler. Yapacakları tartışmalara aşağıdaki sorular yol gösterici olabilecektir:

- Test edilmek zorunda olan seslerin değişkenlerinden hangileri en önemlidir?
- Ses şiddeti ve/veya frekansının ölçülmesi ile veya ölçülmeksizin bazı basit sesler nasıl çıkarılır ve nasıl sürekli olarak tekrarlanabilir?
- How can sample sounds be generated easily and replicated consistently with or without a measurable loudness and/or frequency?
- Kimler ve kaç kişi test gruplarına katılmalıdır?
- İşitme her iki kulaktan ayrı bir şekilde mi test edilmelidir ya da her iki tarafta detaylı bir şekilde mi uygulanmalıdır?

- Normal olarak nitelendirilen işitme tek bir değer midir yoksa belirli bir aralık mıdır?
- Sonuç en iyi şekilde nasıl ifade edilir?
- Hangi sağlık ve güvenlik kontrolleri gereklidir?

Öğrenciler yukarıda test geliştirmede onlara yardımcı olacak sorular ile; ses jeneratörü, cep telefonu veya bilgisayar gibi araçlar yardımı ile farklı sesleri kaydetmeyi deneyebileceklerdir. Kulaklık gibi araçlarda aynı amaçla kullanılabilir. Örneğin işitme testi gürültü kaynağına belirli bir uzaklıktan yapılacaksa, öğrenciler herhangi bir araç kullanmayacakları veya başka bir değişken de seçebilirler.

İşitme testleri doğal olarak, öğrencilere hangi mekanın ve ne kadar süre verildiğine bağlıdır. Ancak öğretmenler ideal şartlarını tam olarak gerçekleştirememese de yine de test için uygun ortamları sağlamalıdır. Testler ders ortamında yapılacaksa tabii ki belirli bir yaş grubu ile sınırlıdır ancak ev ödevi veya proje şeklinde yapılırsa farklı yaş grubundan aile üyeleri ile de gerçekleştirilebilir.

Teste başlamadan önce, testin tasarımı “onaylanmalıdır”. Öğrenciler sağlık ve güvenlik konusunda uyarılmalıdır. Örneğin; çok gürültünün zararlı etkileri veya farklı kulaklıkların farklı kişiler tarafından kullanılması durumunda kulakta enfeksiyon oluşturabileceği belirtilmelidir.

Test tasarımlarının karşılaştırılması

Öğrenci gruplarının yapmış oldukları ölçülen sonuçları ve “normal işitme” yorumlarını bütün sınıfın önünde sunmalarını sağlayınız.

Farklı yöntemlerin ve sonuçların yorumlarının kesinliği çerçevesinde tartışma yürütülmelidir.

Tartışmaların belirli bir sonrasında normal işiten bir insanın 20 db ve daha yüksek şiddetteki sesleri algılayabildiği söylenir ve 1. çalışma kağıdındaki odyogramda (duyma yetisini ölçen araç) az işitmenin farklı çeşitleri gösterilir (gerektiği kadar tekrarlanabilir).

İşitme testi sırasında sıkça karşınıza çıkan bu grafik çeşidinin önemli özelliklerini açıklayınız:

- Kullanılan ölçü birimleri
- Sağ ve sol kulak için kullanılan semboller
- Farklı frekanslardaki duyulabilen sesin şiddetinin değişimi
- Karışık frekanslara göre „temiz“ bir sesin daha çok kullanılması

Bu sorular öğrenciler tarafından geliştirilen testlerde diğer başka sorulara ve tartışma konularına yol açabilir. Örneğin, sadece gençler üzerinde testler yapıldığında veya „normal“ tanımının yapılmasındaki zorluklar dile getirilebilir.

Odyologlar üzerine çekilmiş (sesli veya sessiz)

<https://www.youtube.com/watch?v=9u9Ja4wyUaU> filmi izletiniz ve bu filmde alınmış fotoğraflar ile (1. Çalışma kağıdı) bir odyoloğun çalışmasını açıklayınız. İşitme azlığının belirli bir çeşidinin nasıl oluştuğunu ve bunun nasıl tespit edildiğini açıklamak için işitme grafikleri ve notlarını (1. Çalışma kağıdı) kullanınız. İşitme kaybının ölçüsünü tespit ve konuşmanın ve çevremizdeki gürültünün şiddetini/frekansını göstermek için 1. Çalışma kağıdındaki işitme diyagramlarını kullanınız. Daha sonra öğrencilerinize bunların muhtemel sosyal etkilerini sorunuz.

Bir Odyologun çalışması

Bu ödevde öğrenciler bir odyologun rolünü üstlenirler ve işitme zorluğunun çeşidini tespit etmek için birçok işitmeyi frekansla kaydeden grafikler incelenir. Doğru bir teşhisin ne kadar önemli olduğunu açıklayınız. Çünkü işitme zorluğunun farklı türleri farklı işitme cihazları gerektirmektedir.

Öğrencilerinizi ikili olarak gruplara ayırınız ve 2. çalışma kağıdında bulunan ses grafiklerini tartışmaya açınız. Öğrenciler mümkün olduğunca grafiklerden tespit edilen işitme problemlerini tespit etmeli ve buna bağlı olarak işitme zorluğunun söz konusu kişinin günlük hayatına ne etkisi olacağını belirtmelidir. Sonuç olarak öğrencilerinizin bir odyolog olarak hastalarına bunu nasıl açıklayabileceklerini sorunuz.

Bütün sınıfla birlikte odyologların hangi mesleki ve kişisel özelliklere sahip olması gerektiğini tartışınız.

Önemli özelliklerin sıralandığı aşağıdaki liste bu süreçte size yardımcı olabilir:

- Farklı kişisel gruplara yönelik nitelikli iletişim becerisi
- İyi bir problem çözme becerisi
- Gerekli mesleki eğitime sahip olmak
- Takımla çalışma becerisi
- Sevecen ve anlayışlı bir konuşma
- El becerisi
- Analitik beceriler

(Kaynak: British Academy of Audiology,

www.baaudiology.org/careers/what-audiology/)

Odyologların sahip olması gereken yetenekler aslında sağlık alanında olması gereken tipik özelliklerdir. Öğretmen olarak sınıfınızda da işitme zorluğu çeken ancak teşhisi yapılmamış öğrencilerinizin olabileceğini dikkate almalısınız. Bu nedenle bazı öğrencilerin özellikle işitme testlerine katılmak istemeyebileceğini göz ardı etmeyiniz.